بسم الله الرحمن الرحيم

Amerika ile İran Arasındaki Savaş: Nüfuz Çatışması mı Yoksa Dünya Haritasının Yeniden Çizilmesi mi?

Amerika ile İran arasındaki yüzleşmenin sadece iki devlet arasındaki siyasi veya askerî bir anlaşmazlık olması zaruri değildir; zira tablo, daha geniş bir açıdan okunduğunda, bu çatışmanın, Orta Doğu bölgesindeki hâkimiyetini ve nüfuzunu korumayı hedefleyen daha kapsamlı bir Amerikan stratejisinin parçası olabileceği ortaya çıkmaktadır.

Dünyanın bu hayati bölgesinde onunla rekabet eden bölgesel ve uluslararası güçlerin ortaya çıkmasıyla birlikte, Orta Doğu'nun da önemi öne çıkmaktadır; çünkü Orta Doğu, sadece bir enerji rezervi değildir; aynı zamanda küresel ticaret yollarının, deniz geçitlerinin ve petrol ve gaz tedarik hatlarının önemli bir bölümünü kontrol eden stratejik bir düğüm noktasıdır.

Buradan hareketle Hürmüz Boğazı, Babülmendep Boğazı ve Süveyş Kanalı'nın önemi öne çıkmaktadır; ayrıca bölgenin coğrafi konumu, bölgedeki dengeler üzerinde kontrol sahibi olmayı, küresel ekonomiyi etkileyen bir faktör hâline getirmektedir.

Ancak mesele yalnızca İran'la ilgili değildir; zira sahneyi yakından izleyen başka bir aktör daha vardı ki o da Avrupa’dır. ABD-Avrupa ilişkileri, görüş ve çıkarlar konusunda farklılıklara tanık olmuş ve Avrupa içinde Avrupa’nın siyasi ve güvenlik kararlarında bağımsızlığa ve Amerika'ya bağımlılığı azaltmaya çağıran sesler ortaya çıkmıştır. Ancak Rusya-Ukrayna savaşı güvenlik kaygılarını yeniden gündeme taşımış ve Avrupa'yı, Amerika'nın ve NATO'nun güvenlik şemsiyesine daha fazla ihtiyaç duyar bir hâle getirmiştir.

Artan enerji, yaşam ve vergi maliyetleri ile ekonomik baskıların kötüleşmesinin gölgesinde, birçok Avrupa ülkesinde toplumsal huzursuzluklar ve protestolar giderek artmaktadır. Burada uluslararası krizler, Avrupa'nın seçenekleri üzerinde baskı oluşturan ve siyasi ve ekonomik yönelimlerini etkileyen bir faktör olarak okunabilir.

Çin ise bu denklemde varlığı hissedilen ancak görünürde olmayan bir aktördür; zira büyük ölçüde enerji ithalatına bağımlı olup, İran ve bölge ülkeleriyle önemli ekonomik ve ticari ilişkilere sahiptir. Dolayısıyla Körfez'de yaşanacak uzun süreli herhangi bir gerilim veya deniz ulaşım yollarındaki aksaklıklar, onun ticaretini ve petrol tedarikini ciddi zorluklarla karşı karşıya bırakacaktır.

Bu açıdan bakıldığında, ABD ile İran arasındaki krizin devam etmesi, Çin'in ekonomik ve ticari faaliyetlerini etkileyen ve bölgenin istikrarından yararlanma kapasitesini sınırlayan bir faktör olarak değerlendirilebilir.

Ancak şu soru hâlâ geçerliliğini korumaktadır: Washington gerçekten İran meselesini sona erdirmek mi istiyor, yoksa bu meselenin kontrollü gerilim sınırları içinde kalması onun stratejik hesaplarına mı hizmet ediyor?

Amerika kendisini karmaşık bir denklem karşısında bulmuştur; zira Amerika, nüfuz alanının dışına çıkmayan bir Orta Doğu, güvenlik şemsiyesinden fazla uzaklaşmayan bir Avrupa, ekonomik olarak genişlemeyen ve nüfuzunu artırmayan bir Çin istediği gibi İran'ın kendi hesaplarından bağımsız olarak bölgedeki dengeleri değiştirebilecek bir güce dönüşmesini de istemiyor.

Böylece İran'la yüzleşmek, başlı başına nihai amaç olmayabilir; aksine nüfuz, enerji, ticaret ve stratejik geçiş yolları üzerindeki daha büyük bir uluslararası çatışmayı yönetmenin araçlarından biri olabilir.

Bu aşamanın en tehlikeli yanı, savaşların her zaman savaş meydanlarında gerçekleştirdiği şeylerle değil, yeniden çizdikleri siyasi ve ekonomik haritalarla, dayattıkları ittifaklar, bağımlılıklar ve yeni güç dengeleriyle ölçülmesidir. Bu denklemde en büyük kaybeden ise bölge halklarıdır; çünkü onlar, bölgenin kalbinde yaşarlar, ticaret ve enerji yolları onların topraklarından geçer ve nüfuz çatışmaları da topraklarının üzerinde döner.

Acı verici olansa, bölge ülkelerinin yöneticilerinin tamamının dış güçlerin rehinesi olmayı seçmeleri ve halklarını ve zenginliklerini koruyacak bağımsız tutumlar inşa etmek yerine, bekalarını ve dar çıkarlarını ön planda tutmalarıdır.

Bu bölgedeki Müslüman halklar, savaşın bedelini güvenlikleri, ekonomileri ve istikrarlarıyla ödemektedir; yıkımın, zorunlu göçün ve yoksulluğun yükünü taşıyanlar da onlardır; büyük güçler ise kendi çıkarları ve nüfuz paylaşımı konusunda müzakere etmektedir. Peki Müslümanlar daha ne zamana kadar başkalarının çatışmalarının yakıtı olarak kalacak? Ve daha ne zamana kadar servetleri büyük devletlerin nüfuzu için bir köprü, kararları ise dış hesapların rehinesi olarak kalacak?

Asıl korku, büyük güçlerin görüş ayrılığı içinde olması değildir; aksine bu bölge halklarının bilinçten yoksun olmasıdır. Eğer bölge halklarını koruyan, savunan ve haklarını güvence altına alan bir varlık olsaydı, büyük devletler onlara göz dikemezlerdi. Zira kendi kararlarını kendileri almayan milletlerin geleceğini, onlar adına başkaları şekillendirir.

İzzet dilenilmez, onur bahşedilmez ve milletler temenni etmekle konumlarını geri kazanamazlar.

Artık ümmetin; uykusundan uyanmasının, kendine olan güvenini yeniden kazanmasının ve gücünün birliğinde, izzetinin değerlerine bağlılığında, onurunun ise adaletinde olduğunu idrak etmesinin zamanı gelmiştir. Zira tarih uyuyanları beklemez, şan ve şeref ise ancak yeniden kalkınma iradesine sahip olanlara geri döner. İşte halkına asla yalan söylemeyen bu lider (**Hizb-ut Tahrir**), içerisinde onurunuzun ve haysiyetinizin olduğu devletinizin geri dönmesi için kendisiyle birlikte çalışmaya davet etmektedir.

Allah'tan ümmetimize izzetini yeniden kazandırmasını, onu hak ve adalet kelimesi üzerinde birleştirmesini diliyoruz; bu ise aziz olan Allah'a hiç de zor değildir.

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan

Munis Hamid – Irak